

de heer Ir. M.H.P. van Dam
staatssecretaris van Economische Zaken
Postbus 20401 2500 EK 's- Gravenhage

datum 3 maart 2016
uw kenmerk
ons kenmerk
betreft vergunningverlening voor ringonderzoek met verboden vangmiddelen onder nieuwe Wet Natuur en daarop gebaseerde AMvB

Geachte heer van Dam,

Met de nieuwe Wet Natuur, die per 1 januari 2017 in werking treedt, is er een belangrijke rol voor de provincies bij de verlening van vergunningen voor activiteiten die de nieuwe wet niet toestaat. Daartoe behoort ook het vangen van vogels met diverse vangmiddelen (mistnetten, vangkooien, ball-chatri e.d.) die ook al onder eerdere wetgeving (o.a. Vogelwet 1936, Flora en Fauna wet, Jachtwet) verboden was.

De oude wetten en de nieuwe wet kennen echter verschillende uitzonderingen van deze verboden zoals het vangen en ringen van vogels voor wetenschappelijke doeleinden (onderzoek naar populatiedynamica en trekroutes) waarvoor vergunning kan worden verleend.

In Nederland heeft het Vogeltrekstation (Centrum voor Vogeltek en-demografie) van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO, onderdeel van de Koninklijke Academie van Wetenschappen) te Wageningen een raamvergunning voor het vangen en ringen van beschermde vogels. Dit is Vergunning 951 onder art.21 van de Vogelwet 1936, art. 27 van de Jachtwet en artikelen 12, 13 en 16 van het Vogelbesluit 1994.

Op grond van deze vergunning is het Vogeltekstation de enige instantie in Nederland die machtigingen verleent voor het vangen en ringen van beschermde vogels ten behoeve van het wetenschappelijk ringonderzoek.

Bij de machtigingen hoort ook de toestemming voor het gebruik van verboden vangmiddelen zoals mistnetten, diverse kooien en vallen. Er zijn ongeveer 550 machtigingen verleend en een belangrijk deel van de houders van een machtiging zijn lid van de Nederlandse Ringersvereniging (RV) die samen met het Vogeltekstation (VT) het Nederlandse ringonderzoek aanstuurt en de opleiding (duurt 2-3 jaar) en de driejaarlijkse certificering verzorgt.

In onze betrokkenheid bij de discussies over de nieuwe Wet Natuur en deelname aan de verschillende stakeholdersbijeenkomsten is ons steeds meegedeeld dat wat betreft de vergunningverlening onder de nieuwe wet de positie van het Vogeltekstation als vergunninghouder en verlener van machtigingen voor het vangen van vogels etc. er niets zou veranderen volgens het overgangsrecht zoals vastgelegd in Art.9.6.

Er is door het Vogeltekstation en de Nederlandse Ringersvereniging in eerdere brieven aan uw Ministerie op gewezen dat eventuele overheveling van deze vergunningverlening, in het kader van de nieuwe Wet Natuur, naar de provincies veel extra werk voor de ringers betekent maar vooral ook het loskoppelen van de ringers van het goede systeem van opleiding en certificering zoals dit door het VT en de RV wordt toegepast.

In de recent ontvangen concepten voor de AMvB en de nadere Regelingen en de bijbehorende Toelichtingen, is deze positie van het VT maar beperkt genoemd.

Liever hadden wij echter de landelijke positie van het VT in de wet en AMvB opgenomen gezien. Wij hebben hier ook eerder voor gepleit (brief van VT/NIOO en RV van 14 november 2011 aan toenmalig Staatssecretaris H. Bleker en brief van de RV van 23 juni 2014 aan Min. van EZ t.a.v. Mr. N.J. Berg) en in de verschillende inspraaksessies waar wij vertegenwoordigd waren (zoals stakeholdersoverleg van dinsdag 29 september 2015). Dan was er een vergelijkbare en heldere status geweest die nu wel voor andere doelgroepen/belanghebbenden zoals jagers, valkeniers en kooivogelhouders, vaak tot in detail, is vastgelegd. Men heeft dat niet nodig geacht omdat reeds het vastgelegde overgangsrecht de positie van het VT laat zoals deze al sinds 1995 bestaat.

Recent zijn er echter bij het VT en de RV op twee punten onduidelijkheden ontstaan:

Wij refereren hieronder aan de betreffende passage uit de toelichting bij de AMvB:

Citaat uit de toelichting bij de AMvB:

“Artikel 3.11 Artikel 3.11 geeft – op basis van artikel 3.24, vierde lid, van de wet – uitvoering aan de Tweede Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie met betrekking tot de bescherming van de vogelstand (M(76)15). Het vervoeren, verkopen, te koop aanbieden, kopen en onder zich hebben van mistnetten is op grond van artikel 2, onderdeel a, van die beschikking verboden. Krachtens artikel 2, onderdeel b, van de beschikking kan enkel ontheffing worden verleend van het in onderdeel a van dat artikel gestelde verbod aan het Vogeltrekstation te Arnhem voor het wetenschappelijk onderzoek, dat door het station of onder toezicht van het station wordt verricht. Het Vogeltrekstation Arnhem is in het bezit van een dergelijke ontheffing, die krachtens het overgangsrecht in artikel 9.6, eerste lid, van de wet haar geldigheid behoudt. Het Vogeltrekstation kan op grond van die ontheffing wetenschappers, die een opleiding hebben gevolgd, machtigen om van mistnetten gebruik te maken voor wetenschappelijk onderzoek. De opleiding borgt dat de mistnetten op een kundige wijze worden gebruikt. Waar het verbod van artikel 2 van de beschikking wordt gesteld met het oog op vogelbescherming, is er ruimte, om – op grond van artikel 3.25, vierde lid, van de wet – ontheffing of vrijstelling van artikel 3.11 te verlenen met het oog op het vangen van andere dieren dan vogels, als onderdeel van de ontheffing of vrijstelling die op grond van de in artikel 3.25, eerste lid, van de wet genoemde wettelijke grondslagen wordt verleend door het vangen van beschermde dieren. Die mogelijkheid is onder meer van belang voor het gebruik van mistnetten als middel voor het vangen van vleermuizen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek. Het is bij een dergelijke ontheffing of vrijstelling uiteraard essentieel dat verzekerd wordt dat het gebruik van mistnetten onder zodanige condities plaatsvindt, dat het vangen van vogels of andere beschermde diersoorten wordt voorkomen. Einde citaat.

Punt 1.

Volgens bovenstaande passage is het Vogeltrekstation de enige instantie die ontheffing kan verlenen voor het gebruik van het verboden vangmiddel mistnetten. Recente informatie uit een brief van het IPO aan uw ministerie heeft bij ons en bij ringers die bij provincies werkzaam zijn tot onzekerheid geleid of het straks allemaal wel gaat lopen zoals feitelijk is afgesproken in het overgangsrecht wat betreft de specifieke positie van het VT.

Dit betreft de brief van het IPO dd 19 januari 2016, nr. VP 07536/2016 aan de Staatssecretaris betreffende ‘Aanwijzing vang-of dodingsmiddelen vogels in ontwerpuitvoeringsregelgeving wetsvoorstel natuurbescherming.’

De brief bevat de lijst met mogelijke vangmiddelen om schadelijke vogelsoorten te bestrijden. Ons probleem is dat de gebruikelijke vangmiddelen voor onderzoek aan vogels zoals mistnetten, kooien, vallen en bal-chatri, evenals het gebruik van lokvogels en geluid ook in deze lijst voorkomen die in de AMvB/Uitvoeringsregels zou moeten worden opgenomen als de lijst van verboden middelen bij de door de provincie te verlenen vergunningen en waar dus ontheffing voor zou moeten worden verleend.

In zijn uiterste consequentie zou dit kunnen betekenen dat de ruim 550 actieve ringers in het land, die ook nog vaak actief zijn in meerdere provincies, toch een ontheffing van de provincie zouden moeten hebben voor het gebruik van deze vangmiddelen. Het gaat dan vooral om mistnetten. De IPO lijst scheidt mede daarom veel onduidelijkheden en mogelijk een sterke toename van de administratieve lasten voor zowel ringers als provincies en dat was niet de bedoeling van de nieuwe wet.

Zowel de concepttekst van de AMvB als de IPO brief en persoonlijke informatie van provincied medewerkers scheppen daarom onduidelijkheid die wij als volgt samenvatten:

1. Uitgifte van de machtiging om vogels te vangen en te ringen met verboden middelen door het VT is verankerd conform het vastgelegde overgangsrecht.
2. Maar: zijn de te gebruiken vangmiddelen voor het ringonderzoek, en dat is meer dan alleen mistnetten, nu ook nog onderhevig aan een aparte vergunning van de provincies? Dit gelet op de door het IPO ingediende lijst die als verboden vangmiddelen in de AMvB wordt opgenomen. Steeds is ons meegedeeld dat dit niet het geval is (correspondentie met EZ; mededelingen tijdens het stakeholders overleg, etc.). Overigens vermeldt het VT op de machtiging welke middelen een ringer mag gebruiken.
3. Bestaat nu het risico dat ringers een vangmiddel gebruiken dat niet op de IPO lijst staat, maar wel is toegestaan door het VT, en dan niet gebruikt zou mogen worden? Dit betekent dat de door de Staatssecretaris eventueel op te stellen lijst van (verboden) vangmiddelen zo volledig moet zijn dat het werk van hen die bij het vangen en ringen betrokken zijn, niet wordt belemmerd. Wij bieden graag aan bij het samenstellen van de definitieve lijst te adviseren.
4. het is ongewenst dat het gebruik, op grond van door de provincie verleende vergunningen, van verboden vangmiddelen plaats kan vinden door personen die geen training en certificering vanuit het VT hebben gekregen. Wij zijn van mening dat voor het vangen van vogels, ook bij schadebestrijding, bijvoorbeeld bij het verplaatsen van overlast of schade veroorzakende vogels ten allen tijde een ervaren ringer betrokken zou moeten zijn. Minimaal dient dit te gelden voor het gebruik van mistnetten en bal-chatri, aangezien juist bij deze middelen alleen vakkundig gebruik door ervaren en gecertificeerde ringers het welzijn van de gevangen vogels kan waarborgen. In het stakeholdersoverleg van 29 september 2015 is dit ook al algemeen door de deelnemers onderschreven.
5. In de IPO lijst worden vangmiddelen genoemd die nooit of bijna nooit voor schadebestrijding worden gebruikt maar uitsluitend voor wetenschappelijk onderzoek, zoals mistnetten, slagnetten en kanonnetten. Waarom worden deze vangmiddelen in de lijst genoemd? Tegelijkertijd is de toelichting over de aard van het gebruik bij veel van de genoemde vangmiddelen onvolledig of soms onjuist. Ook hier bieden wij graag aan bij het samenstellen van de definitieve lijst te adviseren.

Graag zien wij deze vijf punten door u toegelicht, en pleiten wij voor een verplichting een ervaren vogelringer in te schakelen bij het gebruik van mistnetten en bal-chatri.

Punt 2

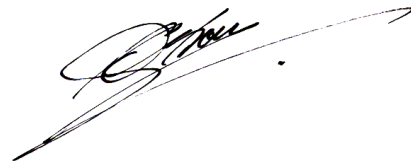
De term *wetenschappers*, in bovenstaande geciteerde passage als waarschijnlijk bedoeld zijnde iemand met een universitaire opleiding, is verwarrend want hoewel een deel van de vang-en ringmachtigingen voor wetenschappers is, wordt het merendeel van het ringwerk gedaan door ervaren en goed opgeleide en steeds opnieuw gecertificeerde niet-wetenschappers volgens de principes van citizens-science. Die groep is zeer gemotiveerd en investeert ook aanzienlijke kosten en tijd in het ringwerk voor het VT zoals uit een RV enquête is gebleken.

Graag zien wij daarom dat de term 'wetenschappers' in de toelichting bij de AmvB wordt vervangen door 'medewerkers'.

Met vriendelijke groeten,

Dr. H.P. van der Jeugd
Hoofd Vogeltrekstation

Dr. G.C. Boere
Voorzitter Nederlandse Ringersvereniging

cc:

Interprovinciaal Overleg (IPO)
t.a.v. Mr. H.M. Meijdam
Postbus 16107
2500 BC Den Haag

Ministerie van EZ
Mr. Niels J. Berg,
Dhr. M.C. Tollerton,
Mr. J.J. Ostendorf